

פרשת אחרי מות

ורחץ במים את בשרו ולבשם (טז, ד)

פירש רש"י, אותו היום טעון טבילה וכו' ובכל חליפה טעון טבילה, ושני קידושי ידים ורגלים מן הכיור.

וקשה מאד שהרי שנינו בהדיא (יומא מג, ב) דבכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיור וביוה"כ מקדש מקיתון של זהב, ואיך כתב רש"י דבאותו היום מקדש ידיו ורגליו מן הכיור.

ויש ליישב בהקדם הא דשנינו (זבחים כא, ב כב, א) א"ר יוסי ברבי חנינא כל כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו וכו', מיתיבי כל הכלים מקדשין בין שיש בהן רביעית בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהיו כלי שרת, אמר רב אדא בר אחא בקודח בתוכו (רש"י קודח דופנו של כיור ותוחב בתוכו כלי קטן ומקצתו לחוץ ויונק מימי הכיור ומוציא), והא "ממנו" אמר רחמנא, "ירחצו" לרבות כלי שרת. ובתוס' שם (ד"ה והא ממנו) פ"י דקאי אהא דשני בקודח מתוכו, ופריך והא ממנו אמר רחמנא דאין לקדש אפי' קודח אלא אם כן יהא כמוהו שיהא בו כשיעור.

והנה לדעת התוס' דפירכת הגמ' היתה דחסר שיעור, צריך להבין מאי מתרצינן בגמ' "ירחצו" לרבות שאר כלי שרת. ובאר הגר"ז דלדעת התוס' ליכא ענין בכיור דוקא אלא כל קידוש ידים ורגלים מכלי שרת שיש בו כשיעור ד' כהנים הרי הוא חשוב כקידוש מכיור, וא"כ כלי שרת שיש בו שיעור ד' כהנים לא בעי ריבוי ד"ירחצו", וע"כ צריך רק לרבות כלי שרת שהוא פחות מכשיעור ד' כהנים.

א"כ י"ל דהא דתנן ביומא דביוה"כ מקדש מקיתון של זהב, הך קיתון החזיק שיעור מים דד' כהנים ושפיר חשיב כיור. ואתי נמי שפיר מש"כ רש"י דטעון קידוש ידים ורגלים מן הכיור, ולא תקשי דביוה"כ קידש מקיתון של זהב, דלפי המבואר אף ביוה"כ היתה מצות כיור רק שאין ענין בכיור דוקא אלא כל כלי שרת כשיעור ד' כהנים הוי כיור.

אלא שהתוס' (יומא מד, ב ד"ה והיום) כתבו דהא דביוה"כ מקדש מקיתון של זהב היינו מדכתיב "ירחצו" לרבות שאר כלי שרת. אלמא דבעינן קרא ד"ירחצו" למילף נמי על כלי שרת שיש בו כשיעור ד' כהנים.

ועוד שבירושלמי (יומא ד, ה) על הא דתנן "והיום מן הקיתון של זהב", איתא אמר ר' יונה חוץ מקידוש הראשון, א"ר יוסה ואפילו מקידוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יונה, כל הכלים שהיו במקדש היו ראויין לקידוש ידים ורגלים, פתר לה חוץ מקידוש הראשון. הרי נראה מהירושלמי דקיתון של זהב לא חשיבא כיור, ורק נכלל בריבוי דכל כלי שרת ודלא כמש"כ וצ"ע

מקור: רינת יצחק